

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

МЕТОДОЛОГІЯ ГУМАНІТАРНОГО ПІЗНАННЯ

[26.135]

Навчально-науковий інститут соціально-гуманітарного менеджменту
Кафедра філософії та культурного менеджменту
03 Гуманітарні науки; 033 Філософія;
Освітньо-професійна програма «Філософія»; «Практична філософія»

Викладач:	Шевчук Катерина Сергіївна, доктор філософських наук, професор кафедри культурології та філософії
Кредити та кількість годин:	3 ECTS; 90 годин: 26 год. лекційних, 18 год. семінарських, 2 консультації та 40 год. самостійної роботи; екзамен - денна форма 3 ECTS; 90 годин: 4 год. лекційних, 4 год. семінарських та 82 год. самостійної роботи; екзамен - заочна форма
Статус дисципліни:	обов'язкова (цикл професійної підготовки)
Мова навчання:	Українська
Форма навчання:	очна (денна), заочна

I. Опис навчальної дисципліни

Методологія гуманітарного пізнання – це дисципліна, яка спрямована на розвиток методологічної культури студентів. Навчання принципів проведення наукових досліджень є важливою складовою культурологічної освіти. Тому освітня програма передбачає цикл дисциплін, які знайомлять студентів із основними принципами наукового дослідження, а також з особливостями гуманітарного пізнання. Під час вивчення даного курсу студенти матимуть змогу дізнатися про основні етапи розвитку гуманітарних наук, їх особливості та відмінності від природничих наук. Буде обговорено проблематику істинності знання, а також основні способи його здобування та систематизації. Основна ж увага буде зосереджена на найбільш значущі методологічні підходи, які використовуються в гуманітарних науках (наприклад, феноменологія, герменевтика, структуралізм, мікроісторія та ін.).

II. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основна **мета** навчального курсу «Методологія гуманітарного пізнання» полягає у формуванні у слухачів уявлення про специфіку гуманітаристики, її роль у розвитку суспільства, окреслити для них увесь спектр основних методологічних підходів, ознайомити з можливостями застосування тих чи інших методологій до досліджень культури, історії, літератури, політики та ін. Крім того, курс покликаний показати зв'язки гуманітарних наук із актуальними проблемами сучасності.

Завдання курсу – розвинути та набути такі фахові та загальні компетентності:

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 2. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 9. Здатність до міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді.
- ЗК 10. Здатність працювати автономно.
- ЗК 11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності
- ЗК 12. Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів).

Фахові компетентності:

- ФК 2. Здатність виокремлювати специфіку філософського знання та змістові відмінності філософії від інших форм мислення.
- ФК 5. Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення.
- ФК 6. Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.
- ФК 7. Здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.
- ФК 8. Здатність оперувати філософською термінологією для розв'язання професійних завдань.
- ФК 9. Здатність застосовувати в професійній діяльності філософські методи і підходи.
- ФК 11. Здатність застосовувати в професійній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.
- ФК 12. Здатність дотримуватися в професійній діяльності норм інтелектуальної доброчесності.
- ФК 13. Здатність брати участь у наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії.
- ФК 17. Здатність аналізувати і інтерпретувати соціокультурні явища в їх комунікативному, ігровому, антропологічному контекстах.

III. Результати навчання

ПРН 4	Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальногуманітарної проблематики вивчити основні принципи досліджень в гуманітарних науках;
ПРН 7	Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання. ● дізнатися про особливості різних методологічних підходів; ● застосовувати методологічні підходи для власних досліджень; ● порівнювати різні методологічні підходи.

ПРН 11.	Уміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.
ПРН 13.	Уникати симуляцій, плагіату та інших виявів академічної недоброчесності у сфері професійної діяльності або навчання. • знати основні поняття різних методологічних підходів, що застосовуються в культурологічних дослідженнях; • уміти застосувати понятійний апарат, що походить з різних підходів та напрямів, для творення методологічної програми власного дослідження; знати значення найважливіших термінів, які застосовують в методологічних підходах гуманітаристики.
ПРН 10.	Уміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.
ПРН 12.	Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.
ПРН 17.	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, з врахуванням міждисциплінарного підходу, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати. • використовувати методології герменевтики, структуралізму, постколоніальних студій, мікроісторії, феноменології тощо; • формувати міждисциплінарні підходи для дослідження сучасних культурних явищ; • співвідносити методологічні підходи із предметом дослідження; • формувати цілісні методологічні програми для власних наукових досліджень сучасних феноменів культури, соціокультурних процесів та викликів сучасності.

IV. Програма навчальної дисципліни (структура дисципліни)

№	Тема дисципліни	Вид навчального заняття
1	Основи філософії науки.	Денна форма: Лекція (2 год.) Семінарське (2 год.) Заочна форма: Лекція (2 год.)
2	Структура наукового знання. Розвиток наукового знання.	Денна форма: Лекція

		(2 год.) Семінарське (2 год.) Заочна форма: -
3	Аксіологічні аспекти наукового пізнання	Денна форма: Лекція (2 год.) Заочна форма: -
4	Специфіка гуманітарного пізнання	Денна форма: Лекція (2 год.) Заочна форма: -
5	Методи науки та їх роль у пошуку істини	Денна форма: Лекція (4 год.) Семінарське (2 год.) Заочна форма: Семінарське (2 год.)
6	Школи та напрямки сучасної методології	Денна форма: Лекція (2 год.) Семінарське (2 год.) Заочна форма: -
7	Основи наукового стилю. Науковий есей	Денна форма: Лекція (2 год.) Семінарське (2 год.) Заочна форма: Лекція

		(2 год.)
8	Основи структуралістської методології	Денна форма: Лекція (2 год.) Семінарське (2 год.) Заочна форма: -
9	Специфіка герменевтичної методології	Денна форма: Лекція (2 год.) Семінарське (2 год.) Заочна форма: -
10	Основи феноменологічної методології	Денна форма: Лекція (2 год.) Семінарське (2 год.) Заочна форма: -
11	Мікроісторія	Денна форма: Лекція (2 год.) Заочна форма: Семінарське (2 год.)
12	Постколоніальні студії	Денна форма: Практична (2 год.) Заочна форма: -

13	Цифрова гуманітаристика	Денна форма: Лекція (2 год.) Заочна форма: -
----	-------------------------	--

V. Порядок оцінювання результатів навчання

Результати навчання	Контрольні заходи	Вимоги до виду контролю	Оцінювання
Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальногуманітарної проблематики вивчити основні принципи досліджень в гуманітарних науках; Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.	Критичне обговорення в групі	Самостійна робота передбачає виконання поставленого завдання в повному обсязі.	Денна форма: кожне семінарське заняття оцінюється в 5 балів (9 занять = 45 балів) Заочна форма: кожне семінарське заняття оцінюється в 15 балів (2 заняття = 30 балів)
Уміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано. Уникати симуляцій, плагіату та інших виявів академічної недоброчесності у сфері професійної діяльності або навчання.	Науковий есей у вигляді рецензії на книгу	Есей (3-5 стор., А4, 14 Times, 1,5 інтервала)	Денна/заочна форма: Есей оцінюється в 20 балів за умови дотримання вимог та відсутності плагіату
Уміти аналізувати міркування та робити	Модульна контрольна робота		Модульна контрольна робота оцінюється в

грунтовні смислові узагальнення, висновки. Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, з врахуванням міждисциплінарного підходу, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.		Самостійна робота передбачає підготовку до розширених питань модульного контролю	35 балів (денна форма) / 50 балів (заочна форма. Під час проведення підсумкового контролю передбачається співбесіда щодо тем, за якими не передбачено аудиторних занять, а основним завданням є підготовка конспекту опрацьованих тем).
--	--	---	--

VI. Рекомендована література

Основна:

1. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство та культурологія. – К.: Смолоскип, 2008. – 360 с.
2. Білуха М.П. Основи наукових досліджень. Підручник. - К., Вища школа, 1997.
3. Богачов А. Л. Філософська герменевтика. Навчальний посібник. – К.: Видавництво “Курс”, 2006. – 406 с.
4. Вальденфельс Б. Вступ до феноменології / Б. Вальденфельс ; пер. з нім. М. Култаєвої. – К.: Альтерпрес, 2002. – 176 с.
5. Горкгаймер М. Критика інструментального розуму. – К.: ППС-2002, 2006. – 282 с.
6. Івашина О. Загальна теорія культури. – К.: Вид. дім „КМА”, 2008. – 215 с.
7. Кун Томас. Структура наукових революцій. - К.: Port-Royal, 2001. - 228 с.
8. Саїд Е. Культура й імперіалізм. - К.: Критика, 2007. - 608 с.
9. Саїд Е. Орієнталізм. – К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. – 511 с.
10. Селігей П. Світло і тіні наукового стилю. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2016.
11. Яковенко Н. Вступ до історії : монографія / Н. Яковенко, 2007. - 376 с.

додааткова:

1. Eco U. A Theory of Semiotics. – Bloomington, London, 1976. – 355.
2. White L. The Concept of Cultural Systems. – New York, Columbia University Press, 1975. – 192 s.
3. Левчук Л. Західноєвропейська естетика XX століття. – К.: Либідь, 1997. – 224 с.
4. Политики знания и научные сообщества / Под ред. В. Кебуладзе. – Вильнюс : ЕГУ, 2015. – 210 с.

VIII. Політики курсу

Відвідування. Для якісного вивчення курсу потрібно максимально відвідувати лекційні та семінарські заняття. Частина семінарських занять буде відбуватися у форматі дискусій. Саме через це важливо, щоб була присутня максимальна кількість студентів групи, що дасть можливість почути різні думки, які стосуються теми обговорення. Семінарські заняття, пропущені з поважних причин, можуть бути відпрацьовані під час годин консультацій викладача. Запізнення на заняття без поважної причини може бути підставою зняття 10% балів, винесених на вивчення теми заняття.

Дотримання термінів виконання завдань. Усі завдання повинні бути виконані відповідно до встановлених термінів. Недотримання термінів без поважної причини є підставою втрати балів, що виносяться на оцінювання завдання.

Особливості вивчення навчальної дисципліни за допомогою технологій дистанційного навчання. Відповідно до Положення про дистанційне навчання в НаУОА (https://www.oa.edu.ua/publik_information/polojennia_dystanc_navchannia.pdf), у разі запровадження карантинних заходів, заняття та консультації проводитимуться з використанням системи Google Meet (кодове слово shevchuk), що надає можливість двостороннього взаємозв'язку між викладачем та студентами. З цією ж метою використовується корпоративна пошта НаУОА. Тестові форми контролю студенти зможуть проходити в IC Moodle, де також розміщені всі необхідні матеріали для вивчення дисципліни: <https://moodle.oa.edu.ua/course/view.php?id=1669>.

Визнання неформальної освіти. У випадку, якщо студент освоїв окремі теми з курсу під час проходження МООС, відвідування семінарів, тренінгів тощо, що підтверджене відповідними документами, ці теми йому можуть бути зарахованими в порядку, визначеному нормативними документами НаУОА.

Дотримання принципів доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення Кодексу академічної доброчесності. Окреслимо його основні складові:

- 1) складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- 2) надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- 3) не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів;
- 4) не вдаватись до плагіату;
- 5) не дискримінувати Ваших колег щодо їх етнічної, релігійної чи будь-якої іншої приналежності.

